

Kazatel: Josef Hurta

Čtení: 1 Pt 4, 12 – 19

Text: Jk 1, 1 – 4 *Jakub, služebník Boží a Pána Ježíše Krista, posílá pozdrav dvanácti pokolením v diaspoře. Mějte z toho jen radost, moji bratři, když na vás přicházejí rozličné zkoušky. Vždyť víte, že osvědčí-li se v nich vaše víra, povede to k vytrvalosti. A vytrvalost ať je dovršena skutkem, abyste byli dokonalí a neporušení, prosti všech nedostatků.*

Na jednom z kurzů pro mládež, které svého času pořádal seniorátní evangelizační odbor, byl hostem američan Dave Petty, zakladatel Křesťanské akademie mladých, který žije už několik let v České republice. Na jedné ze svých přednášek vyprávěl o tom, jaký to byl pro něj kulturní šok, když přišel do Česka. Musel si zvyknout na spoustu věcí. Snažil se učit různé české fráze, aby mohl mluvit s lidmi. První fráze byl samozřejmě pozdrav „dobrý den“. Další fráze byla: „Jak se máš?“ Pro Američany to je základní fráze. To se tam říká naprosto všude. Když v Americe přijdete do nějakého obchodu, tak první věc, kterou řeknete prodavači není, chtěl bych si koupit to nebo ono, ale: Jak se máš? A zcela automatická a správná odpověď je: Báječně, super, fantasticky. To je ustálená fráze. Nikdo ve skutečnosti nemá zájem se zeptat jak se máš. To je jen takový ustálený zvyk. Jak se máš? Jo, dobře. A tak milý Dave, když se přestěhoval do Česka, a viděl souseda, jak za plotem pracuje na zahradě tak ho pozdravil: „Dobrý den, jak se máte?“ „Ále, stojí to za... starou bačkoru. Tady v zádech mě bolí. A mám ještě tolik práce, ani nevím jestli to všechno zvládnou.“ A začal mu vyprávět, jaký měl špatný týden. A pak říká: A jak se máte vy? A Dave Patty odpověděl svým americkým stylem: Báječně, super, fantasticky... Pak se zarazil a uvědomil si, že vůbec neříká jak se ve skutečnosti má, že odpovídá jen automatickou frází, která není myšlena vážně.

Bratři a sestry, jaké zdvořilostní fráze používáme, aniž bychom je mysleli vážně? Když někoho zdravíte dobrý den, myslíte to skutečně upřímně a podpoříte toto přání třeba úsměvem? Co znamená takový pozdrav? Je to přání něčeho dobrého. U nás v Česku si nejvíce přejeme hlavně to zdravíčko, připijíme na zdraví a dokonce i ve slově „zdravit“ to své zdraví slyšíme. Když bychom přijeli na Blízký východ mezi semitské národy, tak tam si zase navzájem přejí pokoj – šalom. Možná proto, že je tam toho pokoje tak málo. No a když bychom se ocitli v antickém Řecku, tak tam by ten pozdrav zněl: Chairete! – tzn. Mějte radost. Ať jste veselí. Radujte se. Ale jak už to u pozdravů bývá, z pěkného přání se časem stává pouhá zdvořilostní fráze, kterou už nikdo nemyslí vážně. A touto formální zdvořilostní frází začíná i Jakub svůj dopis. Český překlad to trochu zastírá a z přání radosti tam zbylo jen konstatování, že Jakub posílá pozdrav dvanácti pokolením v diaspoře. Takže český čtenář v tom neslyší Jakubovu záměrnou provokaci. On to totiž neplácne jen tak zbůhdarma a bezmyšlenkovitě. On to myslí vážně. A aby to zdůraznil, tak to musí říci nějak provokativně, a dát ten pozdrav třeba do nějaké šokující souvislosti. A zase tu nevystačíme s ekumenickým překladem, ale musíme vzít v úvahu doslovný překlad, který by mohl znít asi takto: Mějte radost, a největší radost mějte tehdy, když na vás přicházejí rozličné zkoušky. To je, jako byste řekli: Dobrý den, a nejlepší je právě ten den, kdy se máte špatně. To docela dobře odpovídá na tu naši českou náturu. Když nás někdo pozdraví „dobrý den, jak se máte?“ a my odpovíme „ále, dneska to stojí za houby“ tak Jakub řekne: „No tak to buďte rádi! To je důvod k radosti, ne? To ten den můžete skvěle využít!“

A Jakub samozřejmě hned vysvětlí, že to nemyslí nijak špatně. Uvedu příklad: Když se postaví dejme tomu nějaký most, tak se provede zátěžová zkouška. A jestli ten most nespadne, tak to znamená, že byl postaven dobře a že dlouho vydrží. A my jsme rádi (máme radost), že ta zkouška proběhla a ověřila to. A Jakub říká něco podobného. Když máte špatný den, tak to ho můžete skvěle využít. Můžete si na něm otestovat svoji víru. Když vaše víra ve zkoušce podrží a pomůže vám se z těch těžkostí dostat, tak můžete vědět, že ta víra je fakt dobrá a že leccos vydrží. Takové víry se pak držte. A když to ta víra nevydrží, tak je to taky dobře, protože aspoň poznáte, že to byla nějaká špatná, vadná víra, která se vám neosvědčila a kterou je třeba opustit.

Jakub takto pozitivně nevnímá zlo, které zkouška s sebou nese, ale právě jen tu zkoušku. To slovo „zkouška“ lze přeložit také jako „pokušení“. Tedy i pokušení dokáže Jakub vnímat pozitivně. Jakým pokušením jsou vystaveni adresáti Jakubovy epištoly? Jakub svůj dopis píše dvanácti pokolením v diaspoře. To je třeba chápat jako určitý obraz. Dvanáct pokolení představuje Boží vyvolený lid. Diaspora je označení pro společenství, které tam kde žije, není doma, není ve svém domácím prostředí ale je někde v cizině. Je to společenství, které je menšinou uprostřed většiny. Adresáti Jakubovy epištoly jsou tedy křesťané, kteří žijí pro ně v cizím prostředí. Jsou to Boží děti, které mají svůj domov v Božím království, ale musí dosud žít uprostřed tohoto světského, sekulárního světa. A z toho plynou ty mnohé zkoušky, napětí, střety a pokušení. Adresátem Jakubovy epištoly je sbor nebo církev, která žije ve světě, kde je vnímána skoro jako příživník. Jako jiný a nežádoucí nebo maximálně trpěný element. V Jakubově epištole se nikde nemluví výslovně o pronásledování, ale zato o jakýchsi třecích plochách, které jsou dány neslučitelností těch dvou světů. Je tu řeč o pnutích a krizích, kterým je z toho člověk vystaven i sám v sobě. Je jasné, že ty dva nekompatibilní neslučitelné světy budou mít spolu navzájem problémy: sekulární svět nebude tak úplně vědět, co si počít s křesťany a křesťané nebudou tak úplně vědět, co si počít v sekulárním světě.

Do takové situace by možná lidová moudrost radila: Snažte se žít tak, abyste neměli problémy. Abyste nebyli v konfliktu se světem. Ale Jakub naopak říká: Je dobře, že ty problémy máte. Jednak to svědčí o tom, že zůstáváte

v tomto světě cizinci, kteří jsou doma v Božím království, a to je dobře. A jednak se tím tříbí a posiluje vaše víra, která si těmi zkouškami jako jakýmsi očkováním vytváří imunitu pro jiné podobné a ještě horší situace. A ve svém důsledku to má velmi příznivý efekt. Když se vám vaše víra v těch zkouškách a pokušeních osvědčí, tak to povede k větší vytrvalosti a trpělivosti. A to ještě není všechno. Dále čteme: „A vytrvalost ať je dovršena skutkem, abyste byli dokonalí a neporušení, prosti všech nedostatků.“ A zase nás tu ekumenický překlad trochu ošidil o původní smysl. V kralické bibli čteme: „Trpělivost pak ať má dokonalý skutek.“ Mít skutek je řecký obrat znamenající „dát si s něčím práci.“ A tady si má ta ‚vytrvalost ve zkouše‘ dát s námi tu práci a dotáhnout to až ke konečnému efektu, totiž, že se z nás stanou úplní, opravdoví lidé. Je proto dobře, když ta zkouška neskončí dřív, než nás k něčemu takovému dovede. Když to naše trpělivost dotáhne do konce, tak nás samé to promění. Jakub píše, že budeme dokonalí. Ovšem pozor. Stát se dokonalým člověkem tu není myšleno jako nějaká bezchybnost. Neznamená to stát se člověkem vysokých morálních kvalit. Dokonalé lidství znamená být člověkem opravdovým, ryzím, který toho má třeba už hodně za sebou. Který už byl na dně, který ví o čem je život a zná hloubku lidských a tedy i vlastních selhání. Je to člověk, který zná bolest. Takový člověk je pak zkušený, je bohatý na zkušenosti a v tomto smyslu je člověkem jaksi celostným a dokonalým.

To je tedy Jakubovo přání. To, že je to přání, také znamená, že to není samozřejmé a automatické, že se tak stane. Že když někdo projde utrpením, že se z něj automaticky stane zkušený, opravdový člověk. Nemusí to tak dopadnout. Ale když se to povede, a zkouška osvědčí naši víru a víra nás podrží, a vytrvalost vytrvá a když to neskončí předčasně, dřív, než nás to nějak zformuje a posílí, pak Jakub neváhá mluvit o úplném, dokonalém lidství, kterému nechybí žádná užitečná zkušenost.

A tak, bratři a sestry, i já, po vzoru Jakubově, vám přeji dobrý den, a nejvíce takový požehnaný den, kdy má naše víra šanci se naplno projevit a osvědčit jako nosná a pevná ve zkouškách, ve kterých je dobré vyrvat tak dlouho, dokud nám to nepřinese kýžený pozitivní efekt. Budeme tak bohatší o cenné životní zkušenosti. Když se nám podaří ze zkoušky vytěžit maximum, tak možná pro sebe objevíme i nový skrytý důvod k radosti.

Modlitba: *Pane Ježíši, ty jsi prošel vítězně tou nejtěžší zkouškou. Dej nám vytrvalost ve zkouškách, aby se nám naše víra osvědčila jako to, co je pevné a o co se lze opřít. A dej nám poznat radost z tobo, když nám nějaká zkouška napomůže k dobrému. Amen.*